

Idejna zasnova

Za izdelavo interaktivnih posnetkov VR tehnologije

Gozdni rezervat Snežnik - Ždrocle

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja

Evropa investira v podeželje

Red Tree Heritage, zavod za interpretacijo dediščine in trajnostni razvoj®

Vsebina

1. Uvod	Napaka! Zaznamek ni definiran.
2. Umeščenost v širši kontekst.....	3
3. Pomembni datumi	3
4. Splošni cilj medija	4
4.1. Nakažemo pot do različnih pomenov	4
4.2. Spodbujamo skrbništvo nad dediščino.....	5
4.3. Spodbujamo globlje povezave in participacijo.....	5
4.4. Pojave in objekte spreminjamo v doživetja	5
5. Opis lokacije postavitve VR medija	6
6. Vsebina VR medija in pričakovana izkušnja uporabnika.....	6

Naslovna fotografija: <http://www.primorske.si/novice/slovenija/gozdni-rezervat-sneznik---zdrocle-na-unescovem-sez>

Naročnik dokumenta: Zavod Red Tree Heritage, zavod za interpretacijo dediščine in trajnostni razvoj, Cerknica

Izdelava dokumenta: HVConsulting, izobraževanje in svetovanje, Helena Vičič s.p.
Cerknica, april 2019.

1. Uvod

Pričujoč oblikovalski načrt predstavlja informacijo za izdelovalce programa virtualne resničnosti, izdelane na projektu »Interaktivni turizem za vse«. Izdelan program bo ustrezal očalom za virtualno resničnost, ki so bila izbrana kot primerno sredstvo za zagotavljanje dostopnosti dediščine ranljivim skupinam, osebam s posebnimi potrebami v prvi vrsti.

Pričujoč oblikovalski načrt obravnava virtualni prikaz Snežniških gozdov, kot izvora naravnih virov, ki so tisočletja služili človeku na Notranjskem.

Medij bo izdelan za zavod Ars Viva, ki razvija interpretacijo lokalne dediščine na več lokacijah. Kadar bo medij uporabljan kot mobilno dislocirano sredstvo, bo uporabljen na različnih lokacijah med drugim tudi na stari žagi v vasi Vrhnika pri Ložu, Žaga, ki je zaščiten kot spomenik lokalnega pomena, šolah, domovih za ostarele, itd. Sicer se bo medij imel sedež na Turistično informacijskem centru v Ložu.

2. Umeščenost v širši kontekst

Vrh Snežnika in snežniški gozdovi so dostopni ljudem z dobro kondicijo in pohodniško opremo. Ranljivim ciljnim skupinam, katerim je v prvi vrsti projekt namenjen, pa praktično nedostopni. Rezervat Snežnik - Ždrocle, ki je vpisan na Unescov seznam naravne dediščine, obsega skoraj 800 hektarov gozda, je pod blažjim varstvenim režimom. Skozenj lahko potekajo učne in planinske poti, a v prihodnosti ni izključena najstrožja zaščita in s tem prepoved vsake dejavnosti (Krebelj, 2017).

Ker je za razumevanje širšega konteksta potrebno »... predstaviti celoto in ne njenih posameznih delov,...« (Tilden 1957: 68), je omogočanje doživetja naravnega okolja nujna sestavina interpretacije kulturne dediščine gospodarjenja z naravnimi viri. Holistična predstavitev omogoča ustvarjanje pomenov, ki pomagajo k razumevanju problematike, kot tudi k bolj poglobljenemu in celostnemu osebnemu doživljanju dediščine. Snežniški gozdovi so v svoji divjosti in mogočnosti sami po sebi impresiven pojav v panorami regije. Da bi človek razumel pomen prvinskih gozdov, njihove temine in tišine, samote, veličastnosti in mogočnosti stoletnih dreves, bi moral oditi daleč stran od civilizacije, pripravljen da se sreča z gozdnimi prebivalci, vključno z vsemi tremi velikimi zvermi, in da se spopade sam s sabo, s svojo temino in osamljenostjo in ranljivostjo.

Doživetje virtualne resničnosti bo ponudilo delček takšnega izkustva, kar bo pripomoglo h krepitvi spoštovanja do prvinskih gozdov Snežniškega pogorja, in posledično tudi ostalih zaščitene območij.

Cilj je prikazati zaščiteni gozdni rezervat Snežnik – Ždrocle in pomen, ki ga ima za širšo regijo in za ljudi. Medtem ko VR medij lahko pričara neko splošno vzdušje in vzbuja različne občutke, ki povežejo človekov notranji svet s pojavom/objektom, bi morale biti informacije o pomembnosti le-tega predstavljene skozi druge medije (osebne ali neosebne).

3. Pomembni datumi

- 30 marec 2019: izdelava prvega osnutka oblikovalskega načrta
- 10 april 2019: potrditev osnutka oblikovalskega načrta s strani partnerjev
- 15 april 2019 vnos morebitnih korektur
- 15 april 2019 predložitev končnega oblikovalskega načrta tehnični ekipi

- 30 april 2019 uskladitev vsebinskih in tehničnih podrobnosti z vsemi vpletenimi
- Maj - junij 2019 snemanje na terenu
- September 2019 montaža in pregled vmesnega izdelka (osnutka)
- 1. oktober 2019 prevzem končnega izdelka

Datumi se lahko naknadno spremenijo zaradi vremenskih razmer ali druge višje sile.

4. Splošni cilj medija

Virtualna resničnost je bila prepoznana kot primerno sredstvo za:

- Omogočanje dostopnosti naravne dediščine ranljivim ciljnim skupinam
- Virtualen vstop v zaščiten bukov pragozd Ždrocle.
- Omogočanje doživetja gozda kot naravnega vira za človekove dejavnosti na Notranjskem.
- Virtualno srečanje z divjimi zvermi.

Dolgoročni vpliv medija na uporabnika: **cilj je sprožiti pomislek o tem, koliko prvinsko naravnega okolja je človek še pustil in kakšno vrednost predstavljajo zaščiteni naravni rezervati za celotno človeštvo in vsakega posameznika.**

4.1. Nakažemo pot do različnih pomenov

Pot do različnih pomenov, ki so izrazito osebni, lahko dosežemo z odprtostjo izkušnje za različne interpretacije. Odprtost omogoča refleksijo nad izkušnjo skozi prizmo lastnih izkušenj in pogledov.

Cilj je prikazati zaščiteni gozdni rezervat Snežnik – Ždrocle in pomen, ki ga ima za širšo regijo in za človeštvo. Medtem ko VR medij lahko pričara neko splošno vzdušje in vzbuja različne občutke, ki povežejo človekov notranji svet s pojavom/objektom, bi morale biti informacije o pomembnosti le-tega predstavljene skozi druge medije (osebne ali neosebne). Ker bo medij le del širše postavitve, naj služi kot izhodišče za intenzivnejše in bolj pomenljivo doživljanje ostale interpretacije, ki je v načrtu za lokacijo stare žage. Doživetje divjine lahko v vsakemu sproži neka drugačna občutja in pomisleke. Odvisno od tega, kakšen odnos z gozdom ima vsak posameznik. Nekateri to navdaja s strahom, druge s spoštovanjem, tretje z občudovanjem in naklonjenostjo. Predlagamo pa končni kader, ki bo omogočal odkritje od osebnega doživljanja naravnega okolja na pogled »z vrha«. V najboljšem primeru je to posnetek z dronom, ki zaobjame tako vrh Snežnika kot neskončnost gozdov. Takšen zaključek bo povezal lokalno z globalnim in v ljudeh spodbudil prehod iz intimnega stika z gozdom na vrednotenje te izkušnje v širšem kontekstu.

Posnetek delujoče žage kot četrti predlagani film bo ponudil razgled po žagi venecijanki v času delovanja in bo služil za dokumentarni posnetek za čas po prekinitvi delovanja in preureditvi v muzej. Predlagan je bil tudi posnetek iz perspektive hloda, ki ga bodo razrezali, le-ta bo lahko vzbujal določene pomene kot rezultat občutka mogočnosti in moči orodja in obdelave lesa nekoč.

Bodoča interpretacija lahko posnetek iz žage porabi za razmislek, da so bila nekdanja sredstva izrabe naravnih virov in njen obseg omejeni, danes pa je les podcenjen, iz Snežniških

gozdov se dnevno izvozi velike količine hlodovine ter je veliko proda v tujino kot poceni surovino.

Predlagani pozicijski stavek za virtualno doživetje je:

»Človek vstopa v divji svet Snežniških gozdov že tisočletja, vendar rezervat Snežnik - Ždrocle ostaja ena redkih oaz veličastne in neukročene narave na Zemlji.«

Ta stavek naj deluje kot krovno sporočilo, ki naj bo vodilo pri izdelavi filmov. Prvi del pozicijskega stavka (Človek vstopa v divji svet Snežniških gozdov že tisočletja...) vleče nit iz predstavitve gospodarske dejavnosti na žagi in povezuje VR medij z ostalo načrtovano postavitvijo. Drugi del pozicijskega stavka (...rezervat Snežnik - Ždrocle ostaja ena redkih oaz veličastne in neukročene narave na Zemlji.) je izključno vezan na VR doživetje. Ni potrebe, da se stavek kjerkoli pojavi izpisan, razen, če se pri načrtovanju in postavljanju celotne razstave pokaže potreba po tem, da se namesti napis v bližino medija.

4.2. Spodbujamo skrbništvo nad dediščino

Uporabniki bodo skozi doživetje razumeli, da je Notranjski človek gojil svojevrsten odnos do divjine.

Skrbništvo nad dediščino - v primeru Snežnika se osredotočimo na naravno dediščino in zaščen rezervat – Na kakšen način bo doživetje imelo vpliv na uporabnike v njihovih življenjih po ogledu virtualne resničnosti, je težko predvideti, saj so cilji za doživetje prvih treh predlaganih posnetkov zelo splošni: pozitivno vrednotenje narave/zaščenih prvinskih gozdov.

Je pa doživetje lahko izhodišče za bolj konkretne cilje na področju prevzemanja odgovornosti za naravo, če bo bodoča razstava na žagi določila bolj konkretne cilje in vpliva na ljudi. Najbolj logično nadaljevanje interpretacije bi bilo ustvarjanje razumevanja problematike za spremembe v dojetanju naravnih (obnovljivih) virov in spremembe v potrošniških navadah zaradi zaščite gozdov. Filmi bi lahko bili tudi sredstvo za razumevanje potrebe po zaščiti živalskih vrst, predvsem divjih zveri, ki bodo v filmih prikazane. V tretjem segmentu dediščine, ki bo prikazan, stara žaga, pa posredno spodbujamo spoštovanje do dediščine prednikov in do ljudi, ki tako dediščino ohranjajo.

4.3. Spodbujamo globlje povezave in participacijo

Participacija naj bo kar se da osebna. V virtualnem doživetju bo uporabnik doživel gozd, mir, tišino, oziroma naravne zvoke, hojo po gozdu in občutek, kako prostrani in neobljudeni so snežniški gozdovi. Hkrati pa tudi svojo majhnost.

4.4. Pojave in objekte spreminjamo v doživetja

Srečanje z divjimi živalmi ob blizu je doživetje samo po sebi. Vendar je uporabnost posnetkov za zasledovanje ciljev vprašljiva, saj ne moremo vplivati na obnašanje živali. Zato je toliko bolj pomembna sporočilnost doživetja gozda, ki naj spodbuja globlja občutja veličastnosti in mogočnosti narave s tem, da uporabnik doživi lastno samoto in ranljivost ter s tem spoštovanje do nečesa, kar je večje od nas.

5. Opis lokacije postavitve VR medija

Medij bo v bližnji prihodnosti rabljen kot mobilno sredstvo interpretacije na različnih lokacijah, ki so turistično zanimive in najbolj obiskane v regiji. Nekatere izmed lokacij bodo: TIC lož, izvir Velikega Obrha, na Vrhnikih in kulturni center Ars Viva v Podcerkvi, ki je v celoti namenjen osebam z gibalnimi ovirami. V prihodnosti pa v novem muzejsko-razstavnem prostoru stare žage v Vrhnikih pri Ložu. Predlagamo uporabo prvih treh filmov v kompletu, ker se lahko kombinirajo v enotno sporočilnost. Četrty – žaga, predstavlja odmik od osnovnega koncepta in se priporoča v ločeno uporabo, na drugem mestu v bodočem muzejskem prostoru.

Zelo smiselna uporaba posnetka žage bi bila kombinacija z ostalimi posnetki v Rokodelskem centru Ribnica, kjer bo uporabnik prikazan v vlogi drevesa in potem kosa lesa oziroma končnega izdelka. Vmesna faza je potovanje skozi žago, kar bi smiselno dopolnilo vsebino virtualnega doživetja v Ribnici.

6. Vsebina VR medija in pričakovana izkušnja uporabnika

a) Doživljanje gozda in pogled z vrha Snežnika

Film	Vsebina	Doživetje	Cilj
Gozd	<p>Uporabnik bo stal sredi bukovega gozda. Ob oziranju v vse smeri ugotovi, da ni ceste ali kakega drugega človeškega elementa v okolju. Idealno, če so v kadru visoka stoletna drevesa kakor tudi podrti razpadajoča.</p> <p>Se premakne, gre naprej (rahla pospešitev posnetka), hodi, se ustavi in ponovno lahko prisluhne naravi a čuti tudi bitje svojega srca.</p> <p>Zadnji del posnetka se dvigne nad krošnje, da se vidi vrh Snežnika in prostranost gozdov.</p>	<p>Doživljanje tišine in miru</p> <p>Doživljanje prostranosti gozda</p> <p>Doživljanje samote</p> <p>Ambientalni zvoki, ki bi jih lahko tudi modificirali na način, da bi pripomogli k ciljem (zvoki postanejo odmev ali imajo podaljšano trajanje)</p> <p>Zamolkel zvok bitja srca, ko se človek ustavi (ali ko hodi)?</p>	<p>Občutki:</p> <p>Spoštovanje do veličine gozdov</p> <p>Spoznanje</p> <p>Človek je proti mogočnosti narave majhen</p> <p>Lahko bi hodil ure in ure, pa se okolica ne bi spremenila.</p>

Izziv pri snemanju: najti primerno lokacijo v rezervatu? Dobiti dovoljenje za uporabo drona. Vremenske razmere.

b) Srečanje z medvedom

Film	Vsebina	Doživetje	Cilj
Medved	<p>Poskus snemanja medveda na način, da kamera visi na višini, ko je ne more doseči, a se medved vseeno steguje proti njej in s tem pride virtualno čisto blizu uporabniku.</p>	<p>Srečanje z medvedom</p>	<p>Občutki:</p> <p>Vznemirjenje</p> <p>Občudovanje in spoštovanje divje živali</p> <p>Spoznanje:</p>

			To je njihov svet, njihov dom, ki ga želim spoštovati. Jaz sem tu obiskovalec.
--	--	--	--

Izziv pri snemanju: nepredvidljivost živali, varovanje opreme

c) Posnetek delujoče žage

Film	Vsebina	Doživetje	Cilj
Žaga v Vrhniki	Izdelamo dokumentarni posnetek delujoče žage. Posnamemo kader iz perspektive hloda, ki se na vozičku pelje proti listom.	Uporabnik je priča nečemu, kar izginja iz uporabe (ali bo dejavnost že opuščena ko bo posnetek na voljo v muzeju) Bolj adrenalinska izkušnja, kako se na hlotu pelje proti delujoči žagi.	Občutki: Vznemirjenje ob vožnji na vozičku. Spoštovanje do dediščine prednikov. Spoznanje:

7. Viri in literatura:

Jana Krebelj, Gozdni rezervat Snežnik - Ždrocle na Unescovem seznamu. Primorske novice 20.7.2017.

Tilden, Freeman (2007) 4th edn. *Interpreting Our Heritage. North Carolina*: The University of North Carolina Press.

<http://www.primorske.si/novice/slovenija/gozdni-rezervat-sneznik---zdrocle-na-unescovem-sez>

